

বিপৰ্যায় ব্যৱস্থাপন অধিনিয়ম, ২০০৫

অধ্যায়-V

বিপৰ্যায় ব্যৱস্থাপনৰ বাবে চৰকাৰৰ দ্বাৰা ব্যৱস্থা

কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে ৩৫। (১) এই অধিনিয়মৰ উপবন্ধৰ সাপেক্ষে, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে, বিপৰ্যায় বা ব্যৱস্থাপনাৰ প্ৰয়োজনাত্মে, ব্যৱস্থা ল'ব। এনে সকলো ব্যৱস্থা ল'ব, যেনেদৰে ই আৱশ্যিক বা সমীচীন বুলি গণ্য হয়।

(২) বিশেষতঃ আৰু উপ-ধাৰা(১)ৰ উপবন্ধাৱলীৰ ব্যাপকতাৰ ওপৰত প্ৰতিকূল প্ৰভাৱ নেপেলোৱাকৈ, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে সেই ধাৰাৰ অধীনত লোৱা ব্যৱস্থাসমূহে, নিম্নলিখিত বিষয়সমূহৰ সকলো বা যিকোনোটাৰ সম্পৰ্কে থকা ব্যৱস্থাবোৰৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব পাৰে, অৰ্থাৎ—

(ক) বিপৰ্যায় ব্যৱস্থাপনৰ সম্বন্ধত ভাৰত চৰকাৰৰ মন্ত্ৰালয় বা বিভাগ, ৰাজ্য চৰকাৰ, ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰ, ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰ, চৰকাৰী আৰু বেচৰকাৰী সংগঠনৰ কাৰ্য্য ব্যৱস্থাৰ সমন্বয় কৰে;

(খ) ভাৰত চৰকাৰৰ মন্ত্ৰালয় বা বিভাগে তেওঁলোকৰ উন্নয়নশীল পৰিকল্পনা আৰু যোজনাৰ দ্বাৰা বিপৰ্যায়ৰ প্ৰতিৰোধ আৰু হ্ৰাসকৰণৰ বাবে থকা ব্যৱস্থাৰ একীকৰণ সুনিশ্চিত কৰে;

(গ) ভাৰত চৰকাৰৰ মন্ত্ৰালয় বা বিভাগৰ দ্বাৰা বিপৰ্যায়ৰ প্ৰতিৰোধ, হ্ৰাসকৰণ, সামৰ্থ্য নিৰ্মাণ আৰু প্ৰস্তুতকৰণৰ বাবে নিধিৰ সমুচিত বণ্টন সুনিশ্চিত কৰে;

(ঘ) ভাৰত চৰকাৰৰ মন্ত্ৰালয় বা বিভাগে কোনো ভীতি প্ৰদৰ্শিত বিপৰ্যায় অৱস্থা বা বিপৰ্যায়ক শীঘ্ৰেই আৰু প্ৰভাৱীকপে সাহায্য দিয়াৰ প্ৰস্তুতিৰ বাবে যে আৱশ্যিকীয় ব্যৱস্থা লৈছে, তাক সুনিশ্চিত কৰে;

(ঙ) তেওঁলোকৰ দ্বাৰা অনুৰোধ কৰা বা অন্যথা ইয়াৰ দ্বাৰা সমুচিত গণ্য হোৱাৰ দৰে, ৰাজ্য চৰকাৰক সমন্বিত আৰু সহায়তা কৰা;

(চ) নৌবাহিনী, সেনাবাহিনী আৰু বায়ু বাহিনী, সংঘৰ আন সশস্ত্ৰ বাহিনী বা আন অসামৰিক কৰ্মীবৃন্দৰ বিন্যাস কৰে, যেনেদৰে এই অধিনিয়মৰ প্ৰয়োজনাত্মে অপেক্ষিত কৰা হয়;

(ছ) এই অধিনিয়মৰ প্ৰয়োজনাত্মে ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ এজেণ্ডা, আন্তৰ্জাতিক সংগঠন আৰু বিদেশী ৰাজ্যৰ চৰকাৰক সমন্বিত কৰে;

(জ) বিপৰ্যায় ব্যৱস্থাপনৰ ক্ষেত্ৰত গৱেষণা, প্ৰশিক্ষণ আৰু উন্নয়নশীল কাৰ্য্যক্ৰমৰ বাবে সংস্থা স্থাপন কৰে;

(ঝ) এই অধিনিয়মৰ উপবন্ধাৱলীৰ প্ৰভাৱী প্ৰয়োগক সুনিশ্চিত কৰাৰ প্ৰয়োজনাত্মে, ই আৱশ্যিকীয় সমীচীন বুলি গণ্য কৰা আন বিষয়সমূহ।

(৩) কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে, গুৰুতৰ বিপৰ্যায়ৰ দ্বাৰা ক্ষতিগ্ৰস্ত হোৱা আন দেশক এনে সাহায্যৰ বৃদ্ধি কৰিব পাৰে, যেনেদৰে ই সমীচীন বুলি গণ্য কৰে।

ভাৰত চৰকাৰৰ ৩৬। ভাৰত চৰকাৰৰ প্ৰত্যেক মন্ত্ৰালয় বা বিভাগৰ নিম্নলিখিত দায়িত্বসমূহ থাকিব—

মন্ত্ৰালয় আৰু
বিভাগৰ দায়িত্ব।

(ক) ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰৰ দ্বাৰা প্ৰণীত নিৰ্দেশাৱলীৰ অনুসৰণত বিপৰ্যায়ৰ প্ৰতিৰোধ, হ্ৰাসকৰণ, প্ৰস্তুতি আৰু সামৰ্থ্য নিৰ্মাণৰ বাবে আৱশ্যিকীয় ব্যৱস্থা ল'ব;

(খ) ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰৰ দ্বাৰা প্ৰণীত নিৰ্দেশাৱলীৰ অনুসৰণত ইয়াৰ উন্নয়নশীল পৰিকল্পনা আৰু যোজনাক একীকৃত কৰা আৰু বিপৰ্যায়ৰ প্ৰতিৰোধ আৰু হ্ৰাসকৰণৰ বাবে ব্যৱস্থা ল'বলৈ;

বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন অধিনিয়ম, ২০০৫

- (গ) ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰৰ নিৰ্দেশাৱলী বা এইমৰ্মে ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতিৰ নিৰ্দেশনাৰ অনুসৰণত কোনো ভীতি প্ৰদৰ্শিত বিপর্যয় অৱস্থা বা বিপর্যয়ক প্ৰভাৱীৰূপে আৰু শীঘ্ৰতাবে সঁহাৰি জনাবলৈ;
- (ঘ) বিপর্যয়ৰ প্ৰতিৰোধ, হ্ৰাসকৰণ বা প্ৰস্তুতিৰ বাবে, তাত প্ৰয়োজনীয় উপবন্ধ একীকৃত কৰাৰ উদ্দেশ্যে ইয়াৰ দ্বাৰা প্ৰশাসিত অধিনিয়মিতি, ইয়াৰ আঁচনি, নিয়ম আৰু বিনিয়মৰ পুনৰীক্ষণ কৰিবলৈ;
- (ঙ) বিপর্যয়ৰ প্ৰতিৰোধ, হ্ৰাসকৰণ, সামৰ্থ্য নিৰ্মাণ আৰু প্ৰস্তুতকৰণৰ ব্যৱস্থাৰ বাবে নিধিৰ আবণ্টন কৰিবলৈ;
- (চ) ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰ আৰু ৰাজ্য চৰকাৰলৈ সহায়তা উপবন্ধ কৰিবলৈ—
- (i) হ্ৰাসকৰণ, প্ৰস্তুতকৰণ আৰু সাহায্য পৰিকল্পনা, সামৰ্থ্য নিৰ্মাণ, ডাটা সংগ্ৰহৰ স্থগিতকৰণ আৰু বিপর্যয় ব্যৱস্থাপনৰ সম্বন্ধত কৰ্মীৰ চিনাক্তকৰণ আৰু প্ৰশিক্ষণ;
- (ii) ক্ষতিগ্ৰস্ত অঞ্চলত উদ্ধাৰ আৰু সাহায্য সম্পন্ন কৰা;
- (iii) কোনো বিপর্যয়ত হোৱা ক্ষতিৰ নিৰ্দ্ধাৰণ;
- (iv) পুনৰ সংস্থাপন আৰু পুনৰ নিৰ্মাণৰ কাৰ্য্য চলোৱা;
- (ছ) নিম্নলিখিত ব্যৱস্থাবোৰক অন্তৰ্ভুক্ত কৰি, কোনো ভীতি প্ৰদৰ্শিত বিপর্যয় অৱস্থা বা বিপর্যয়ক শীঘ্ৰতাবে আৰু যথেষ্ট সাহায্য দিয়াৰ প্ৰয়োজন্যে ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্যনিৰ্বাহক, সমিতি বা ৰাজ্যিক কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতিলৈ ইয়াৰ উৎসবোৰ সহজলভ্য কৰিবলৈ—
- (i) বিপদাপন্ন বা ক্ষতিগ্ৰস্ত অঞ্চলত জৰুৰীকালীন যোগাযোগ উপবন্ধ কৰা;
- (ii) ক্ষতিগ্ৰস্ত অঞ্চললৈ আৰু ক্ষতিগ্ৰস্ত অঞ্চলৰ পৰা কৰ্মী আৰু সাহায্য বস্তুৰ পৰিবহণ কৰা;
- (iii) নিষ্ক্ৰমণ উদ্ধাৰ, অস্থায়ী আশ্ৰয় গৃহ বা আন তাৎক্ষণিক সাহায্যৰ উপবন্ধ কৰা;
- (iv) অস্থায়ী দলং, পকীঘাট আৰু অৱতৰণ স্থান নিৰ্মাণ কৰা;
- (v) ক্ষতিগ্ৰস্ত অঞ্চলত খোৱাপানী, অত্যাৱশ্যকীয় সা-সুবিধা, স্বাস্থ্যৰ যত্ন আৰু সেৱাৰ উপবন্ধ কৰা;
- (জ) বিপর্যয় ব্যৱস্থাপনৰ বাবে এনে আন কাৰ্য্য ব্যৱস্থা ল'ব যেনেদৰে ই আৱশ্যক বিবেচনা কৰে।

ভাৰত চৰকাৰৰ ৩৭। (১) ভাৰত চৰকাৰৰ প্ৰত্যেক মন্ত্ৰালয় বা বিভাগে—

মন্ত্ৰালয় বা বিভাগৰ
বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন
পৰিকল্পনা।

- (ক) নিম্নলিখিত সবিশেষবোৰ বিনিৰ্দ্ধিষ্ট কৰি এটা বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰিব, অৰ্থাৎ—
- (i) ৰাষ্ট্ৰীয় পৰিকল্পনা অনুসাৰে বিপর্যয়ৰ প্ৰতিৰোধ আৰু হ্ৰাসকৰণৰ বাবে ইয়াৰ দ্বাৰা ল'বলগীয়া ব্যৱস্থাসমূহ;
- (ii) ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰ আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতিৰ নিৰ্দেশাৱলীৰ অনুসাৰে ইয়াৰ উন্নয়নমূলক পৰিকল্পনাত হ্ৰাসকৰণ ব্যৱস্থাৰ একীকৰণৰ সম্পৰ্কে থকা বিনিৰ্দেশসমূহ;
- (iii) কোনো ভীতি প্ৰদৰ্শিত বিপর্যয় অৱস্থা বা বিপর্যয়ক সংব্যৱহৃত কৰিবলৈ, প্ৰস্তুতকৰণ আৰু সামৰ্থ্য নিৰ্মাণৰ সম্বন্ধত, ইয়াৰ ভূমিকা আৰু দায়িত্বসমূহ;

বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন অধিনিয়ম, ২০০৫

- (iv) কোনো ভীতি প্রদৰ্শিত বিপর্যয় অৱস্থা বা বিপর্যয় সম্বন্ধে শীঘ্ৰতাবে আৰু যথেষ্টভাৱে সাহায্য দিয়াৰ সম্বন্ধত ইয়াৰ ভূমিকা আৰু দায়িত্ব;
- (v) উপ-খণ্ড (iii) আৰু (iv)ত বিনিৰ্দিষ্ট ভূমিকা আৰু দায়িত্ব সম্পাদন কৰিবলৈ ইয়াৰ প্ৰস্তুতকৰণৰ বৰ্তমান অৱস্থা;
- (vi) উপ-খণ্ড (iii) আৰু (iv)ত বিনিৰ্দিষ্ট কৰা ইয়াৰ দায়িত্ব সম্পাদন কৰিবলৈ, ইয়াক সমৰ্থন কৰিবলৈ অপেক্ষিত হোৱা ব্যৱস্থা;
- (খ) খণ্ড (ক)ত নিৰ্দেশিত পৰিকল্পনা বাৰ্ষিকভাৱে পুনৰীক্ষণ আৰু অধ্যৱধি কৰিব;
- (গ) খণ্ড (ক) বা যথাস্থিতি খণ্ড (খ)ত নিৰ্দেশিত পৰিকল্পনাৰ এটা প্ৰতিলিপি, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰলৈ প্ৰেৰণ কৰিব, যাক চৰকাৰে ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰলৈ, ইয়াৰ অনুমোদনৰ বাবে, তাৰ এটা প্ৰতিলিপি প্ৰেৰণ কৰিব।

(২) ভাৰত চৰকাৰৰ প্ৰত্যেক মন্ত্ৰালয় বা বিভাগে—

(ক) যেতিয়া উপ-ধাৰা (১)ৰ খণ্ড (ক)ৰ অধীনত, বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰি থকা হয়, তাত বিনিৰ্দিষ্ট কৰা কাৰ্যকলাপৰ বিত্ত পোষণৰ বাবে উপবন্ধ কৰিব;

(খ) উপ-ধাৰা (১)ৰ খণ্ড (ক)ত নিৰ্দেশিত পৰিকল্পনাৰ প্ৰয়োগৰ সম্বন্ধে, এটা স্থিতিৰ প্ৰতিবেদন ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰলৈ প্ৰদান কৰিব যিদৰে আৰু যেতিয়া ইয়াৰ দ্বাৰা অপেক্ষিত কৰা হয়।

ৰাজ্য চৰকাৰে
ব্যৱস্থা ল'ব।

৩৮। (১) এই অধিনিয়মৰ উপবন্ধাৱলীৰ সাপেক্ষে প্ৰত্যেক ৰাজ্য চৰকাৰে, বিপর্যয় ব্যৱস্থাপনৰ প্ৰয়োজনৰ্থে, ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰৰ দ্বাৰা প্ৰণীত নিৰ্দেশাৱলীত বিনিৰ্দিষ্ট কৰা সকলো ব্যৱস্থা আৰু আন অতিৰিক্ত ব্যৱস্থা ল'ব, যিদৰে ই আৱশ্যক আৰু সমীচীন গণ্য কৰে।

(২) উপ-ধাৰা (১)ৰ অধীনত ৰাজ্য চৰকাৰে ল'ব পৰা ব্যৱস্থাসমূহে নিম্নলিখিত বিষয়বোৰৰ সকলো বা যিকোনোটোৰ সম্বন্ধে থকা ব্যৱস্থাসমূহক অন্তৰ্ভুক্ত কৰে :—

(ক) ৰাজ্য চৰকাৰৰ বিভিন্ন বিভাগ, ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰ, জিলা প্ৰাধিকাৰ, স্থানীয় প্ৰাধিকাৰ আৰু আন বেচৰকাৰী সংগঠনৰ কাৰ্যকলাপৰ সম্বন্ধয়;

(খ) ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰ আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতি আৰু ৰাজ্যিক কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতি আৰু জিলা প্ৰাধিকাৰ আদিয়ে কৰিব পৰা বিপর্যয়ত সমন্বয় আৰু সহায়তা;

(গ) তেওঁলোকৰ দ্বাৰা অনুৰোধ কৰাৰ দৰে বা ইয়াৰ দ্বাৰা সমুচিত গণ্য কৰা অন্যথা, বিপর্যয় ব্যৱস্থাপনত ভাৰত চৰকাৰৰ মন্ত্ৰালয় বা বিভাগৰ সৈতে সমন্বয় আৰু সহায়তা;

(ঘ) ৰাজ্যিক পৰিকল্পনা আৰু জিলা পৰিকল্পনাৰ উপবন্ধৰ অনুসাৰে ৰাজ্যৰ চৰকাৰৰ বিভাগৰ দ্বাৰা বিপর্যয়ৰ প্ৰতিৰোধ, হ্রাসকৰণ, সামৰ্থ্য-নিৰ্মাণ আৰু প্ৰস্তুতকৰণৰ ব্যৱস্থাৰ বাবে নিধিৰ আৱণ্টন;

(ঙ) ৰাজ্যৰ চৰকাৰৰ বিভাগৰ দ্বাৰা, তেওঁলোকৰ উন্নয়নশীল পৰিকল্পনা আৰু যোজনাত বিপর্যয়ৰ প্ৰতিৰোধ বা হ্রাসকৰণৰ বাবে ব্যৱস্থাৰ একীকৰণ, সুনিশ্চিতকৰণ;

(চ) ৰাজ্যিক উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ একীকৃত কৰা, বিভিন্ন বিপর্যয়ত ৰাজ্যৰ বিভিন্ন ভাগত হোৱা বিপদাশঙ্কা হ্রাস কৰিবলৈ বা কৰাবলৈ;

(ছ) ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰ আৰু ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰৰ দ্বাৰা প্ৰণীত নিৰ্দেশাৱলীৰ অনুসাৰে ৰাজ্যৰ বিভিন্ন বিভাগৰ দ্বাৰা বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন পৰিকল্পনাৰ প্ৰস্তুতি সুনিশ্চিত কৰা;

বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন অধিনিয়ম, ২০০৫

- (জ) বিপদাপন্ন সম্প্ৰদায়ৰ স্তৰলৈ পৰ্য্যাপ্ত সতৰ্কতা পদ্ধতিৰ স্থাপন কৰা;
- (ঝ) ৰাজ্য চৰকাৰৰ বিভিন্ন বিভাগ আৰু জিলা প্ৰাধিকাৰে সমুচিত প্ৰস্তুতকৰণ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা সুনিশ্চিত কৰা;
- (ঞ) ভীতি প্ৰদৰ্শিত বিপর্যয় অৱস্থা বা বিপর্যয়ত, ৰাজ্য চৰকাৰৰ বিভিন্ন বিভাগৰ উৎসবোৰ, কোনো ভীতি প্ৰদৰ্শিত বিপর্যয় অৱস্থা বা বিপর্যয়ত কাৰ্য্যক্ষম স্থান, উদ্ধাৰ আৰু সাহায্যৰ প্ৰয়োজনৰ্থে, ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যনিৰ্বাহক সমিতি বা ৰাজ্যিক কাৰ্য্যনিৰ্বাহক সমিতি বা যথাস্থিতি, জিলা প্ৰাধিকাৰলৈ সহজলভ্য কৰাটো সুনিশ্চিত কৰে;
- (ট) কোনো বিপর্যয়ৰ ভুক্তভোগীলৈ পুনৰ সংস্থাপন আৰু পুনৰ নিৰ্মাণৰ সহায়তাৰ উপবন্ধ কৰা; আৰু
- (ঠ) এই অধিনিয়মৰ উপবন্ধাৱলীৰ প্ৰভাৱমূলক প্ৰয়োগ সুনিশ্চিত কৰাৰ প্ৰয়োজনৰ্থে, এনে আন বিষয় যিদৰে ই আৱশ্যক বা সমীচীন বুলি গণ্য কৰে।

ৰাজ্য চৰকাৰৰ
বিভাগবোৰৰ দায়িত্ব।

৩৯। এখন ৰাজ্যৰ চৰকাৰৰ প্ৰত্যেক বিভাগৰ নিম্নলিখিত দায়িত্বসমূহ থাকিব—

- (ক) ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰ আৰু ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰৰ দ্বাৰা প্ৰণীত নিৰ্দেশাৱলীৰ অনুসাৰে বিপর্যয়ৰ প্ৰতিৰোধ, হ্ৰাসকৰণ, প্ৰস্তুতকৰণ আৰু সামৰ্থ্য নিৰ্মাণৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা;
- (খ) ইয়াৰ উন্নয়নশীল পৰিকল্পনা আৰু যোজনা একীকৃত কৰিবলৈ বিপর্যয়ৰ প্ৰতিৰোধ আৰু হ্ৰাসকৰণৰ বাবে ব্যৱস্থা লোৱা;
- (গ) বিপর্যয়ৰ প্ৰতিৰোধ, হ্ৰাসকৰণ, সামৰ্থ্য-নিৰ্মাণ আৰু প্ৰস্তুতকৰণৰ বাবে নিধিৰ আবণ্টন কৰা;
- (ঘ) ৰাজ্যিক পৰিকল্পনাৰ অনুসাৰে, আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যনিৰ্বাহক সমিতি আৰু ৰাজ্যিক কাৰ্য্যনিৰ্বাহক সমিতিৰ নিৰ্দেশাৱলীৰ বা নিৰ্দেশনা অনুসাৰে কোনো ভীতি প্ৰদৰ্শিত বিপর্যয় অৱস্থা বা বিপর্যয়ক বাস্তৱিকতে আৰু শীঘ্ৰতাবে সঁহাৰি জনাব;
- (ঙ) বিপর্যয়ৰ প্ৰতিৰোধ, হ্ৰাসকৰণ বা প্ৰস্তুতিৰ বাবে আৱশ্যকীয় উপবন্ধ তাত সন্নিবিষ্ট কৰাৰ উদ্দেশ্যে, ইয়াৰ দ্বাৰা প্ৰশাসিত অধিনিয়মিতি, ইয়াৰ আঁচনি, নিয়ম আৰু বিনিয়মাৱলী পুনৰীক্ষণ কৰা;
- (চ) ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যনিৰ্বাহক সমিতি, ৰাজ্যিক কাৰ্য্যনিৰ্বাহক সমিতি আৰু জিলা প্ৰাধিকাৰৰ দ্বাৰা, অপেক্ষিত কৰা দৰে নিম্নলিখিতবোৰলৈ সহায়তাৰ উপবন্ধ কৰিবলৈ—
- (i) হ্ৰাসকৰণ, প্ৰস্তুতকৰণ আৰু সাহায্য পৰিকল্পনা, সামৰ্থ্য নিৰ্মাণ, ডাটা সংগ্ৰহ আৰু বিপর্যয় ব্যৱস্থাপনৰ সম্বন্ধত কৰ্মচাৰীৰ চিনাক্তকৰণ আৰু প্ৰশিক্ষণ;
- (ii) কোনো বিপর্যয়ত হোৱা ক্ষতিৰ নিৰ্দ্ধাৰণ;
- (iii) পুনৰ সংস্থাপন আৰু পুনৰ নিৰ্মাণৰ সম্পন্ন;
- (ছ) জিলা স্তৰত, জিলা পৰিকল্পনাৰ প্ৰয়োগৰ বাবে ইয়াৰ প্ৰাধিকাৰৰ দ্বাৰা, ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰৰ পৰামৰ্শসহ উৎসসমূহৰ বাবে উপবন্ধ কৰা;
- (জ) ৰাজ্যত হোৱা কোনো বিপর্যয়ত শীঘ্ৰতাবে আৰু বাস্তৱিকতে সাহায্য দিয়াৰ প্ৰয়োজনৰ্থে, ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যনিৰ্বাহক সমিতি বা ৰাজ্যিক কাৰ্য্যনিৰ্বাহক সমিতি বা জিলা প্ৰাধিকাৰলৈ, নিম্নলিখিতসমূহৰ বাবে থকা ব্যৱস্থাসমূহ অন্তৰ্ভুক্ত কৰি, ইয়াৰ উৎসবোৰক সহজলভ্য কৰিবলৈ—

বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন অধিনিয়ম, ২০০৫

- (i) বিপদাপন্ন বা ক্ষতিগ্রস্ত অঞ্চলত জৰুৰী পৰিবহণ ব্যৱস্থাৰ উপবন্ধ কৰা।
- (ii) ক্ষতিগ্রস্ত অঞ্চললৈ বা ক্ষতিগ্রস্ত অঞ্চলৰ পৰা কৰ্মী আৰু সাহায্য সামগ্ৰীৰ পৰিবহণ কৰা;
- (iii) নিষ্ক্ৰমণ, উদ্ধাৰ, অস্থায়ী আশ্ৰয় শিবিৰ বা আন শীঘ্ৰে সাহায্যৰ উপবন্ধ কৰা;
- (iv) কোনো ভীতি প্ৰদৰ্শিত বিপর্যয় অৱস্থা বা বিপর্যয়ৰ পৰা ব্যক্তি বা পশুধনৰ নিষ্ক্ৰমণ কৰা;
- (v) অস্থায়ী দলং, পকীঘাট আৰু অৱতৰণ স্থানৰ নিৰ্মাণ কৰা;
- (vi) ক্ষতিগ্রস্ত অঞ্চলত খোৱা পানী, অত্যাৱশ্যকীয় ব্যৱস্থা, স্বাস্থ্য যত্ন আৰু সেৱাৰ উপবন্ধ কৰা;
- (ঝ) বিপর্যয় ব্যৱস্থাপনৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় এনে আন ব্যৱস্থা।

ৰাজ্যৰ বিভাগবোৰৰ ৪০। ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰৰ দ্বাৰা প্ৰণীত নিৰ্দেশাৱলীৰ অনুপালনত, ৰাজ্য চৰকাৰৰ প্ৰত্যেক বিভাগে—
বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন
পৰিকল্পনা।

- (ক) এটা বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰিব যিয়ে নিম্নলিখিতবোৰ প্ৰণয়ন কৰিব :—
  - (i) বিপর্যয়ৰ প্ৰকাৰসমূহ যিবোৰলৈ ৰাজ্যৰ বিভিন্ন ভাগ বিপদাপন্ন হয়;
  - (ii) বিভাগৰ দ্বাৰা উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু কাৰ্য্যক্ৰমৰ সৈতে বিপর্যয়ৰ প্ৰতিৰোধ বা ইয়াৰ প্ৰভাৱৰ হ্ৰাসকৰণ বা উভয়ৰ বাবে কৰা কৌশলৰ একীকৰণ কৰা;
  - (iii) কোনো ভীতি প্ৰদৰ্শিত বিপর্যয় অৱস্থা বা বিপর্যয়ৰ সময়ত ৰাজ্যৰ বিভাগৰ ভূমিকা আৰু দায়িত্ব আৰু কৃত্য সম্পাদন কৰিবলৈ অপেক্ষিত হোৱা জৰুৰীকালীন সমৰ্থন;
  - (iv) উপ-খণ্ড (iii)ৰ অধীনত এনে ভূমিকা বা দায়িত্ব বা জৰুৰীকালীন সমৰ্থন কৃত্য সম্পাদন কৰিবলৈ ইয়াৰ প্ৰস্তুতিকৰণৰ বৰ্তমান স্থিতি;
  - (v) ধাৰা ৩৭ৰ অধীনত ভাৰত চৰকাৰৰ মন্ত্ৰালয় বা বিভাগৰ তেওঁলোকৰ দায়িত্ববোৰ নিৰ্বহন কৰিবলৈ সমৰ্থবান কৰাৰ বাবে ইয়াক প্ৰভাৱী কৰিবলৈ, প্ৰস্তাৱিত সামৰ্থ্য-নিৰ্মাণ আৰু প্ৰস্তুতকৰণ ব্যৱস্থা;
- (খ) খণ্ড (ক)ত নিৰ্দেশিত পৰিকল্পনা বাৰ্ষিকভাৱে পুনৰীক্ষণ আৰু অদ্যাবধি কৰা; আৰু
- (গ) খণ্ড (ক) যথাস্থিতি খণ্ড (খ)ত নিৰ্দেশিত পৰিকল্পনাৰ এটা প্ৰতিলিপি ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰলৈ প্ৰেৰণ কৰা।

(২) ৰাজ্য চৰকাৰৰ প্ৰত্যেক বিভাগে যেতিয়া উপ-ধাৰা (১)ৰ অধীনত পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰি থাকে, তাত বিনিৰ্দিষ্ট কৰা কাৰ্য্যকলাপৰ বিত্ত পোষণৰ বাবে উপবন্ধাৱলী প্ৰণয়ন কৰিব।

(৩) ৰাজ্য চৰকাৰৰ প্ৰত্যেক বিভাগে, উপ-ধাৰা (১)ত নিৰ্দেশিত বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন পৰিকল্পনাৰ প্ৰয়োগৰ লক্ষ্য ৰাখি, ৰাজ্যিক কাৰ্য্যনিৰ্বাহক সমিতিতলৈ প্ৰয়োগ স্থিতি এখন প্ৰতিবেদন দিব।

অধ্যায়- VI

স্থানীয় প্ৰাধিকাৰ

স্থানীয় প্ৰাধিকাৰ ৪১। (১) জিলা প্ৰাধিকাৰৰ নিৰ্দেশৰ অধীনত, এটা স্থানীয় প্ৰাধিকাৰে—
কৃত্য।

- (ক) ইয়াৰ পদাধিকাৰী আৰু কৰ্মচাৰীবৃন্দ, বিপর্যয় ব্যৱস্থাপনৰ বাবে, প্ৰশিক্ষণপ্ৰাপ্ত বুলি সুনিশ্চিত কৰিব;

বিপর্যয় ব্যৱস্থাপনা অধিনিয়ম, ২০০৫

- (খ) বিপর্যয় ব্যৱস্থাপনৰ সম্বন্ধত থকা উৎসবোৰ, কোনো ভীতি প্ৰদৰ্শিত বিপর্যয় অৱস্থা বা বিপর্যয়ৰ সময়ত ব্যৱহাৰৰ বাবে সহজে লাভ কৰিব পৰা দৰে এনেভাৱে পৰিচালিত হোৱা বুলি সুনিশ্চিত কৰিব;
- (গ) ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰ, ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰ আৰু জিলা প্ৰাধিকাৰৰ দ্বাৰা বিপর্যয়ৰ প্ৰতিৰোধ আৰু হ্রাসকৰণৰ বাবে বৰ্ণিত অনুৰূপ মানক আৰু বিনিৰ্দেশবোৰৰ অধীনত বা অধিকাৰিতাৰ ভিতৰত সকলো নিৰ্মাণ আঁচনি হয়নে সুনিশ্চিত কৰিব;
- (ঘ) ৰাজ্যিক পৰিকল্পনা আৰু জিলা পৰিকল্পনা অনুসাৰে প্ৰভাৱিত অঞ্চলত সাহায্য, পুনৰ সংস্থাপন আৰু পুনৰ নিৰ্মাণ কাৰ্যকলাপ চলাব।

(২) স্থানীয় প্ৰাধিকাৰে, বিপর্যয় ব্যৱস্থাপনৰ বাবে আৱশ্যকীয় এনে আন ব্যৱস্থা ল'ব।

অধ্যায়-VII

ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন সংস্থা

- ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয়
ব্যৱস্থাপন সংস্থা।
- ৪২। (১) কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে, চৰকাৰী ৰাজপত্ৰত, অধিসূচনা দি, এইমৰ্মে নিয়ত কৰা এনে তাৰিখৰ পৰা প্ৰভাৱী হোৱাকৈ ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয়ত ব্যৱস্থাপন সংস্থা নামেৰে এটা প্ৰতিষ্ঠান গঠন কৰিব।
- (২) ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন ৰাষ্ট্ৰীয় সংস্থা, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ দ্বাৰা বিহিত কৰা দৰে এনে সংখ্যক সদস্যৰে গঠিত হ'ব।
- (৩) ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন সংস্থাৰ সদস্যৰ পদাৱধি আৰু তেওঁলোকৰ মাজৰ পদবিত্তি আৰু এনে পদবিত্তি পূৰণৰ ৰীতি বিহিত কৰা দৰে হ'ব।
- (৪) ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন সংস্থাৰ এটা শাসকীয় নিকায় থাকিব, যিটো বিহিত কৰা এনে ৰীতিত কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে, বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰতিষ্ঠানৰ সদস্যৰ মাজৰ পৰা, গঠন কৰিব।
- (৫) ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন সংস্থাৰ শাসকীয় নিকয়ে, বিনিয়মাৱলীৰ দ্বাৰা বিহিত কৰা দৰে এনে ক্ষমতা কাৰ্যকৰী আৰু এনে কৃত্য নিৰ্বহন কৰিব।
- (৬) শাসকীয় নিকায়ৰ দ্বাৰা, ইয়াৰ ক্ষমতাৰ কাৰ্যকৰীকৰণত আৰু ইয়াৰ কৃত্যৰ নিৰ্বহনত অনুসৰণ কৰিবলগীয়া প্ৰক্ৰিয়া আৰু শাসকীয় নিকায়ৰ পদাৱধি আৰু ইয়াৰ সদস্যসমূহৰ মাজত হোৱা পদবিত্তি পূৰণৰ ৰীতি, বিনিয়মাৱলীৰ দ্বাৰা বিহিত কৰা দৰে হ'ব।
- (৭) এই ধাৰাৰ অধীনত বিনিয়মাৱলী প্ৰণয়ন নকৰালৈকে, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে এনে বিনিয়মাৱলী প্ৰণয়ন কৰিব পাৰে; আৰু এনেদৰে প্ৰণয়ন কৰা কোনো বিনিয়ম ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন সংস্থাই ইয়াৰ ক্ষমতাৰ প্ৰয়োগত, পৰিৱৰ্তিত বা প্ৰত্যাহাৰ কৰিব পাৰে।
- (৮) এই অধিনিয়মৰ উপৰদ্বাৰালীৰ সাপেক্ষে, ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন সংস্থাই, ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰৰ দ্বাৰা প্ৰণীত বিস্তৃত পলিচী আৰু নিৰ্দেশাৱলীৰ অন্তৰ্গত কৃত্য কৰিব আৰু বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন আঁচনি, প্ৰতিষেধক কাৰ্যপ্ৰণালী আৰু হ্রাসকৰণ ব্যৱস্থাৰ সম্বন্ধিত বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন, দস্তাবেজীকৰণ আৰু উন্নয়নৰ অঞ্চলত প্ৰশিক্ষণ আৰু গৱেষণা পৰিকল্পনা আৰু উন্নীতকৰণৰ বাবে দাবী হ'ব।
- (৯) উপ-ধাৰা ৮ত অন্তৰ্ভুক্ত উপদ্বাৰালীৰ ব্যাপকতাৰ ওপৰত প্ৰতিকূল প্ৰভাৱ নেপেলোৱাকৈ, ৰাষ্ট্ৰীয় সংস্থাই ইয়াৰ কৃত্যৰ নিৰ্বহনৰ বাবে—
- (ক) প্ৰশিক্ষণ মাপাঙ্কৰ উন্নতি, বিপর্যয় ব্যৱস্থাপনত গৱেষণা আৰু দস্তাবেজীকৰণ আৰু প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যক্ৰম উন্নয়ন আৰু সংগঠন কৰিব পাৰে;

বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন অধিনিয়ম, ২০০৫

- (খ) বিপর্যয় ব্যৱস্থাপনৰ সকলো বিষয়ক অন্তৰ্গত কৰি সৰ্বতোমুখী মানৱ উৎস উন্নয়ন পৰিকল্পনা উদ্ভাৱন আৰু প্ৰয়োগ কৰিব পাৰে;
- (গ) ৰাষ্ট্ৰীয় স্তৰৰ আঁচনি প্ৰণয়নত সহায়তাৰ উপবন্ধ কৰিব পাৰে;
- (ঘ) চৰকাৰী কৃত্যকৰণ অন্তৰ্ভুক্ত কৰি পণধাৰকৰ বাবে প্ৰশিক্ষণ আৰু গৱেষণা কাৰ্যক্ৰমৰ উন্নয়নৰ বাবে প্ৰশিক্ষণ আৰু গৱেষণাক অপেক্ষিত কৰা সহায়তা উপবন্ধ কৰিব পাৰে আৰু ৰাজ্যিক স্তৰৰ প্ৰশিক্ষণ সংস্থাৰ বিশেষ বৃত্তিধাৰী সদস্যক প্ৰশিক্ষণ দিব পাৰে;
- (ঙ) ৰাজ্য চৰকাৰ আৰু ৰাজ্যিক প্ৰশিক্ষণ সংস্থাক ৰাজ্যিক স্তৰৰ আঁচনি, কূটনীতি, বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন, মূল নীতিত সহায়তা আৰু কোনো অন্য সহায়তা উপবন্ধ কৰিব পাৰে যদিহে ৰাজ্য চৰকাৰ বা ৰাজ্যিক প্ৰশিক্ষণ সংস্থাৰ দ্বাৰা ইয়াৰ কৃত্য অসামৰিক সমিতি সদস্য, নিগমিত খণ্ড আৰু লোক নিৰ্বাচিত প্ৰতিনিধিসকলক অন্তৰ্ভুক্ত কৰি পণধাৰকক চৰকাৰৰ সামৰ্থ্য-নিৰ্মাণৰ কাৰণে অপেক্ষিত কৰা হয়;
- (চ) শৈক্ষিক আৰু বৃত্তিমূলক পাঠ্যক্ৰম অন্তৰ্ভুক্ত কৰি বিপর্যয় ব্যৱস্থাপনৰ বাবে শৈক্ষিক আচৰাবৰ উন্নয়ন কৰিব পাৰে;
- (ছ) মহাবিদ্যালয় বা বিদ্যালয় শিক্ষক আৰু ছাত্ৰ, কাৰিকৰী কৰ্মচাৰী আৰু গুৰুতৰ আশঙ্কা হ্রাসকৰণ, প্ৰস্তুতকৰণ আৰু সাহায্য ব্যৱস্থাৰ সৈতে জড়িত আন কৰ্মচাৰীক অন্তৰ্ভুক্ত কৰি পণধাৰকৰ মাজৰ পৰা সৰ্তকতা উন্নীত কৰিব পাৰে।
- (জ) পূৰ্বোক্ত বিষয় উন্নীত কৰিবলৈ দেশৰ ভিতৰত বা বাহিৰত শৈক্ষিক পাঠ্যক্ৰম, বৈঠক, ভাষণ, অধ্যয়ন চক্ৰ পাতিব, সংগঠিত কৰিব আৰু সুচল কৰিব পাৰে।
- (ঝ) পত্ৰিকা, গৱেষণাপত্ৰ আৰু কিতাপৰ প্ৰকাশনৰ বাবে গ্ৰহণ আৰু উপবন্ধ কৰিব পাৰে আৰু উপৰোক্ত বিষয়ৰ পৃষ্ঠপোষকতাত গ্ৰহণাৰ স্থাপন আৰু পৰিচালনা কৰিব পাৰে;
- (ঞ) উপৰোক্ত বিষয়সমূহৰ প্ৰাপ্তিত অনুকূল বা আনুষঙ্গিক হোৱা এনে আন সকলো বিধিপূৰ্ণ কাৰ্য্য কৰিব পাৰে; আৰু
- (ট) কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে ইয়ালৈ সমনুদেশিত কৰা দৰে এনে আন কৃত্য হাতত ল'ব পাৰে।

ৰাষ্ট্ৰীয় সংস্থাৰ
পদাধিকাৰী আৰু
আন কৰ্মচাৰী।

- ৪৩। কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে, ইয়াৰ কৃত্য সম্পন্ন কৰাৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন সংস্থালৈ এনে পদাধিকাৰী, পৰামৰ্শদাতা আৰু আন কৰ্মচাৰীক উপবন্ধ কৰিব, যেনেদৰে ই, আৱশ্যক বিবেচনা কৰে।

অধ্যায়-VIII

ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয় সাহায্য বাহিনী

- ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয় সাহায্য বাহিনী। ৪৪। (১) ভীতি প্ৰদৰ্শিত বিপর্যয় অৱস্থা বা বিপর্যয়ত বিশেষভাৱে সাহায্য দিয়াৰ প্ৰয়োজনাত্ৰে এটা ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয় বাহিনী গঠন কৰা হ'ব।
- (২) এই অধিনিয়মৰ উপৰিষ্কাৰলীৰ সাপেক্ষে বাহিনী এনে ৰীতিত আৰু তাত থকা আনুশাসনিক উপবন্ধাৱলী অন্তৰ্ভুক্ত কৰি, বাহিনীৰ সদস্যৰ সেৱাৰ চৰ্তাৱলী, বিহিত কৰা দৰে গঠন কৰা হ'ব।
- নিয়ন্ত্ৰণ, নিৰ্দেশ, ইত্যাদি। ৪৫। বাহিনীৰ সাধাৰণ অধীক্ষণ, নিৰ্দেশ আৰু নিয়ন্ত্ৰণ, ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰৰ দ্বাৰা ন্যস্ত আৰু সম্পন্ন কৰা হ'ব আৰু বাহিনীৰ আদেশ আৰু পৰ্যবেক্ষণ, ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয় সাহায্য বাহিনীৰ মহানিৰ্দেশক ৰূপে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ দ্বাৰা নিযুক্ত এজন পদাধিকাৰীক ন্যস্ত কৰা হ'ব।

বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন অধিনিয়ম, ২০০৫

অধ্যায়-IX
বিত্ত, হিচাপ আৰু হিচাপ পৰীক্ষা

- ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয় সাহায্য নিধি। ৪৬। (১) কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে, চৰকাৰী ৰাজপত্ৰত অধিসূচনাৰ দ্বাৰা ভীতি প্ৰদৰ্শিত বিপর্যয় অৱস্থা বা বিপর্যয় আঁতৰ কৰাৰ বাবে, ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয় সাহায্য নিধি নামেৰে নিধি গঠন কৰিব পাৰে আৰু তাত নিম্নলিখিতসমূহ জমা দিয়া হ'ব—
- (ক) এটা ধনৰাশি যিটো সংসদে বিধিৰ দ্বাৰা এইমৰ্মে সম্যক বিনিয়োগ কৰাৰ পিচত, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে উপবন্ধ কৰিব পাৰে;
- (খ) কোনো মঞ্জুৰী যিটো কোনো ব্যক্তি বা সংস্থাৰ দ্বাৰা বিপর্যয় ব্যৱস্থাপনৰ প্ৰয়োজনৰ্থে দিয়া হয়।
- (২) ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয় সাহায্য নিধি, ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰৰ পৰামৰ্শসহ কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ দ্বাৰা প্ৰণয়ন কৰা নিৰ্দেশাৱলীৰ অনুসৰণত, জৰুৰী সঁহাৰি সাহায্য আৰু পুনৰ সংস্থাপনৰ বাবে হোৱা খৰচ বহন কৰাৰ বাবে প্ৰয়োগ কৰিবলৈ, ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতিতলৈ, সহজলভ্য কৰা হ'ব।
- ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয় প্ৰশমন নিধি। ৪৭। (১) কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে, চৰকাৰী ৰাজপত্ৰত অধিসূচনা দি কেৱল প্ৰশাসনৰ প্ৰয়োজনৰ্থে, আঁচনিসমূহৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয় প্ৰশমন নিধি নামেৰে এটা নিধি গঠন কৰিব পাৰে আৰু তাত সংসদে বিধিৰ দ্বাৰা এই মৰ্মে সম্যক বিনিয়োগ কৰাৰ পিচত, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে, এনে ধনৰাশিৰ উপবন্ধ কৰিব পাৰে।
- (২) ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয় প্ৰশমন নিধি, ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰৰ দ্বাৰা প্ৰযোজ্য হ'ব।
- ৰাজ্য চৰকাৰৰ দ্বাৰা নিধিৰ স্থাপন। ৪৮। (১) ৰাজ্য চৰকাৰে ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰ আৰু জিলা প্ৰাধিকাৰ গঠনৰ বাবে অধিসূচনা জাৰি কৰাৰ পিচত শীঘ্ৰে এই অধিনিয়মৰ প্ৰয়োজনৰ্থে, নিম্নলিখিত নিধি গঠন কৰিব, অৰ্থাৎ—
- (ক) ৰাজ্যিক বিপর্যয় সাহায্য নিধি নামেৰে এটা নিধি;
- (খ) জিলা বিপর্যয় সাহায্য নিধি নামেৰে এটা নিধি;
- (গ) ৰাজ্যিক বিপর্যয় প্ৰশমন নিধি নামেৰে এটা নিধি
- (ঘ) জিলা বিপর্যয় সাহায্য নিধি নামেৰে এটা নিধি;
- (২) ৰাজ্য চৰকাৰে, সুনিশ্চিত কৰিব যে স্থাপিত নিধিবোৰ—
- (i) উপ-ধাৰা (১)ৰ খণ্ড (ক)ৰ অধীনত ৰাজ্যিক কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতিতলৈ সহজলভ্য হ'ব;
- (ii) উপ-ধাৰা (১)ৰ খণ্ড (গ)ৰ অধীনত ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰলৈ সহজলভ্য হ'ব।
- (iii) উপ-ধাৰা (১)ৰ খণ্ড (খ) আৰু (ঘ)ৰ অধীনত স্থাপিত নিধি জিলা প্ৰাধিকাৰলৈ সহজলভ্য হ'ব।
- মন্ত্ৰালয় আৰু বিভাগৰ দ্বাৰা নিধিৰ আৱণ্টন। ৪৯। (১) ভাৰত চৰকাৰৰ প্ৰত্যেক মন্ত্ৰালয় বা বিভাগে, ইয়াৰ বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন পৰিকল্পনাত বৰ্ণিত কাৰ্যকলাপ আৰু কাৰ্যক্ৰম সম্পন্ন কৰাৰ প্ৰয়োজনৰ্থে, নিধিৰ বাবে ইয়াৰ বাৰ্ষিক বাজেটত, উপবন্ধ প্ৰণয়ন কৰিব।
- (২) উপ-ধাৰা (১)ৰ উপৰদ্ধাৰলী ৰাজ্য চৰকাৰৰ বিভাগলৈ যথাবশ্যক পৰিৱৰ্তনসহ, প্ৰযোজ্য হ'ব।

বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন অধিনিয়ম, ২০০৫

জৰুৰীকালীন সংগ্ৰহ আৰু হিচাপ পৰীক্ষা। ৫০। য'ত কোনো ভীতি প্ৰদৰ্শিত বিপর্যয় অৱস্থা বা বিপর্যয়ৰ কাৰণৰ দ্বাৰা, ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰ বা ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰ বা জিলা প্ৰাধিকাৰ সন্মুখত হয় যে ব্যৱস্থা বা সামগ্ৰীৰ শীঘ্ৰ সংগ্ৰহ বা উৎসৰ শীঘ্ৰ প্ৰয়োগ উদ্ধাৰ বা সাহায্যৰ বাবে আৱশ্যক—

- (ক) ই সংশ্লিষ্ট বিভাগ বা প্ৰাধিকাৰক, জৰুৰীকালীন সংগ্ৰহ কৰিবলৈ প্ৰাধিকৃত কৰিব পাৰে আৰু এনে ক্ষেত্ৰত, নিবিদা আহান অপেক্ষা কৰি কৰা মানক প্ৰক্ৰিয়াক অধিত্যাগ হোৱা বুলি গণ্য কৰা হ'ব;
- (খ) ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰ, ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰ বা যথাস্থিতি, জিলা প্ৰাধিকাৰৰ দ্বাৰা প্ৰাধিকৃত নিয়ন্ত্ৰক পদাধিকাৰীৰ দ্বাৰা উপবন্ধ বা সামগ্ৰীৰ ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে প্ৰমাণপত্ৰখন, জৰুৰী অৱস্থাৰ হিচাপ লিখা, এনে ব্যৱস্থা বা সামগ্ৰীৰ সংগ্ৰহৰ প্ৰয়োজনৰ্থে, এখন বৈধ দস্তাবেজ বা প্ৰত্যায়ন বুলি গণ্য কৰা হ'ব।

অধ্যায়- X

অপৰাধ আৰু দণ্ড

বাধা, ইত্যাদিৰ বাবে দণ্ড। ৫১। যিজনই কোনো যুক্তিসংগত কাৰণ নোহোৱাকৈ—

- (ক) কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ বা ৰাজ্য চৰকাৰৰ কোনো পদাধিকাৰী বা কৰ্মচাৰীক বা ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰ বা ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰ বা জিলা প্ৰাধিকাৰে প্ৰাধিকৃত কৰা ব্যক্তিক এই অধিনিয়মৰ অধীনত তেওঁৰ কৃত্যৰ নিৰ্বহনত, বাধা দিয়ে; বা
- (খ) এই অধিনিয়মৰ অধীনত কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ বা ৰাজ্য চৰকাৰ বা ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতি বা ৰাজ্যিক কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতি বা জিলা প্ৰাধিকাৰৰ দ্বাৰা বা হকে দিয়া কোনো নিৰ্দেশ পালন কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰে;

তেওঁ দোষী সাব্যস্ত কৰণত এটা কাৰাবাসেৰে যাৰ অৱধি এবছৰলৈ বিস্তৃত হ'ব পাৰে বা জৰিমণাৰে বা উভয়েৰে দণ্ডনীয় হ'ব আৰু যদিহে এনে বাধা বা নিৰ্দেশনা পালনৰ অস্বীকাৰ কৰণত জীৱনৰ হানি বা আসন্ন বিপদৰ আগমন হয়, তেন্তে দোষী সাব্যস্তকৰণত, কাৰাবাসেৰে, যাৰ অৱধি দুবছৰলৈ বিস্তৃত হ'ব পাৰে বা জৰিমণাৰেও দণ্ডনীয় হ'ব।

মিছা দাবীৰ বাবে দণ্ড।

৫২। যিজনই জানি-শুনি, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ, ৰাজ্য চৰকাৰ, ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰ, ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰ বা জিলা প্ৰাধিকাৰৰ কোনো পদাধিকাৰীৰ পৰা বিপর্যয়ৰ ফলস্বৰূপে হোৱা কোনো সাহায্য, সহায়তা, মেৰামতি, পুনৰ নিৰ্মাণ বা আন লাভালাভ প্ৰাপ্তিৰ বাবে, এটা দাবী কৰে, যিটো তেওঁ মিছা বুলি জানে বা মিছা বুলি বিশ্বাস কৰিবলৈ কাৰণ আছে, তেওঁ দোষী সাব্যস্তকৰণত, এটা কাৰাবাসেৰে, যাৰ অৱধি দুবছৰলৈ বিস্তৃত হ'ব পাৰে বা জৰিমণাৰেও দণ্ডনীয় হ'ব।

ধনৰাশি বা সামগ্ৰী ইত্যাদিৰ অপপ্ৰয়োগৰ বাবে দণ্ড।

৫৩। যিজনই, কোনো ভীতি প্ৰদৰ্শিত বিপর্যয় অৱস্থা বা বিপর্যয়ত সাহায্য উপবন্ধ কৰাৰ বাবে বুজোৱা, কোনো ধনৰাশি বা সামগ্ৰীত ন্যস্ত হৈ বা অন্যথা কোনো ধনৰাশি বা সামগ্ৰীৰ অভিবক্ষাত বা কৰ্তব্যত থাকি, তেওঁৰ নিজৰ ব্যৱহাৰ বা বিক্ৰীৰ বাবে এনে ধনৰাশি বা সামগ্ৰী বা তাৰ কোনো ভাগৰ অপপ্ৰয়োগ বা বিনিয়োগন কৰে বা ইচ্ছাকৃতভাৱে কোনো আন ব্যক্তিক এনে কৰিবলৈ বাধ্য কৰায়, তেওঁ দোষী সাব্যস্তকৰণত, এটা কাৰাবাসেৰে, যাৰ অৱধি দুবছৰলৈ বিস্তৃত হ'ব পাৰে, আৰু জৰিমণাৰেও দণ্ডনীয় হ'ব।

মিছা সতৰ্কবাণীৰ বাবে দণ্ড।

৫৪। যিয়ে, বিপর্যয় বা ইয়াৰ প্ৰাবল্যতা বা বিশালতাৰ বিষয়ে এটা মিছা সংকেত বা সতৰ্কবাণী দিয়ে বা প্ৰচাৰ কৰে, যাৰ দ্বাৰা আতংকৰ সৃষ্টি হয়, তেওঁ দোষী সাব্যস্তকৰণত এটা কাৰাবাসেৰে, যাৰ অৱধি এবছৰলৈ বিস্তৃত হ'ব পাৰে বা জৰিমণাৰেও দণ্ডনীয় হ'ব।

বিপর্যায় ব্যৱস্থাপন অধিনিয়ম, ২০০৫

৫৫। (১) য'ত এই অধিনিয়মৰ অধীনত এটা অপৰাধ, চৰকাৰৰ কোনো বিভাগৰ দ্বাৰা সংঘটিত কৰা বিভাগবোৰৰ দ্বাৰা হয়, বিভাগৰ মুৰব্বীজন, অপৰাধটোৰ বাবে দোষী বুলি গণ্য হ'ব আৰু বিৰুদ্ধে কাৰ্য্যবাহীৰ বাবে অগ্ৰসৰ হ'ব আৰু তদনুসাৰে দণ্ডিত হ'ব যদিহে তেওঁ প্ৰমাণ নকৰে যে অপৰাধটো তেওঁৰ অজ্ঞাতে সংঘটিত হৈছিল বা তেওঁ এনে অপৰাধ সংঘটন কৰণৰ বাবে সকলো সম্যক তৎপৰতা গ্ৰহণ কৰিছিল।

(২) উপ-ধাৰা (১)ত কোনো কথা থকা স্বত্বেও, য'ত এই অধিনিয়মৰ অধীনত এটা অপৰাধ, চৰকাৰৰ এটা বিভাগৰ দ্বাৰা সংঘটিত কৰা হয় আৰু এইটো প্ৰমাণিত হয় যে অপৰাধটো, বিভাগৰ মুৰব্বীৰ ব্যতিৰেকে কোনো পদাধিকাৰীৰ সন্মতি বা মৌন সন্মতিত বা ইয়াৰ পক্ষত কোনো অৱহেলাত সংঘটিত হোৱা বুলি মানি লোৱা হয়, তেনে পদাধিকাৰীজন, সেই অপৰাধটোৰ বাবে দোষী বুলি গণ্য হ'ব আৰু বিৰুদ্ধে কাৰ্য্যবাহীৰ বাবে অগ্ৰসৰ হ'বলৈ দায়ী হ'ব আৰু তদনুসাৰে দণ্ডিত হ'ব।

৫৬। কোনো পদাধিকাৰী, যাৰ ওপৰত, এই অধিনিয়মৰ দ্বাৰা বা অধীনত কোনো কৰ্তব্য আৰোপিত কৰা হয় আৰু যিয়ে তেওঁৰ পদৰ কৰ্তব্যৰ সম্পাদন নকৰে বা কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰে বা প্ৰত্যাহাৰ কৰে, যদিহে তেওঁ তেওঁৰ জ্যেষ্ঠ পদাধিকাৰীৰ শীঘ্ৰে লিখিত অনুমতি লাভ কৰা নাই বা এনে কৰাৰ বাবে আন বিধিপূৰ্ণ কাৰণ নাই, তেওঁ এটা কাৰাবাসেৰে, যাৰ অৱধি এবছৰলৈ বিস্তৃত হ'ব পাৰে বা জৰিমনাৰে দণ্ডণীয় হ'ব।

৫৭। যদিহে কোনো ব্যক্তিয়ে, ধাৰা ৬৫ৰ অধীনত দিয়া কোনো আদেশ উলংঘন কৰে তেওঁ এটা কাৰাবাসেৰে, যাৰ অৱধি এবছৰলৈ বিস্তৃত হ'ব পাৰে বা জৰিমনাৰে বা উভয়েৰে, দণ্ডণীয় হ'ব।

৫৮। (১) য'ত এই অধিনিয়মৰ অধীনত এটা অপৰাধ, এটা কোম্পানী বা নিগমিত নিকায়ৰ দ্বাৰা সংঘটিত কৰা হয়, অপৰাধটোৰ সংঘটনৰ সময়ত, কোম্পানীৰ ব্যৱসায়ৰ পৰিচালনা আৰু কোম্পানীৰ বাবে কোম্পানীৰ কাৰ্য্যভাৰ আৰু দায়িত্ব থকা, প্ৰত্যেক ব্যক্তিক উলংঘনৰ বাবে দোষী বুলি গণ্য কৰা হ'ব আৰু ইয়াৰ বিৰুদ্ধে কাৰ্য্যবাহীৰ বাবে দায়ী হ'ব আৰু তদনুসাৰে দণ্ডিত হ'ব:

পৰন্তু এই উপ-ধাৰাৰ কোনো কথাই, এই অধিনিয়মত উপবন্ধিত কোনো দণ্ডলৈ কোনো ব্যক্তিক দায়ী নকৰিব, যদিহে তেওঁ প্ৰমাণ কৰে যে অপৰাধটো, তেওঁৰ অজ্ঞাতে সংঘটিত কৰা হৈছিল বা এনে অপৰাধ সংঘটন প্ৰতিৰোধ কৰিবলৈ তেওঁ সম্যক তৎপৰতা প্ৰয়োগ কৰিছিল।

(২) উপ-ধাৰা (১)ত কোনো কথা থকা স্বত্বেও, য'ত এটা অপৰাধ, এই অধিনিয়মৰ অধীনত, এটা কোম্পানীৰ দ্বাৰা সংঘটিত হয়, আৰু এইটো প্ৰমাণিত হয় যে অপৰাধটো, কোম্পানীৰ কোনো নিৰ্দেশক, পৰিচালক, সচিব বা আন পদাধিকাৰীৰ সন্মতি বা মৌন সন্মতিত বা তেওঁলোকৰ পক্ষত কোনো অৱহেলাৰ বাবে, সংঘটিত হৈছে, তেন্তে তেনে নিৰ্দেশক, পৰিচালক, সচিব বা আন পদাধিকাৰী সেই অপৰাধটোৰ বাবে দোষী বুলি গণ্য হ'ব আৰু বিৰুদ্ধে কাৰ্য্যবাহীৰ বাবে দায়ী হ'ব আৰু তদনুসাৰে দণ্ডিত হ'ব।

স্পষ্টীকৰণ— এই ধাৰাৰ প্ৰয়োজন্যে—

(ক) “কোম্পানী” মানে কোনো নিগমিত নিকায় আৰু ই ফাৰ্ম বা ব্যক্তিৰ আন সংগঠনক অন্তৰ্ভুক্ত কৰে; আৰু

(খ) এখন ফাৰ্মৰ সম্বন্ধত “নিৰ্দেশক” মানে ফাৰ্মৰ এজন ভাগীদাৰ।

বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন অধিনিয়ম, ২০০৫

অভিযোজনৰ পূৰ্বে ৫৯। ধাৰা ৫৫ আৰু ৫৬ৰ অধীনত দণ্ডনীয় অপৰাধৰ বাবে কোনো অভিযোজন এনে চৰকাৰে সাধাৰণ সংমোদন বা বিশেষ আদেশৰ দ্বাৰা কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ বা যথাস্থিতি ৰাজ্য চৰকাৰ বা এইমৰ্মে প্ৰাধিকৃত কোনো পদাধিকাৰীৰ পূৰ্বে সংমোদন ব্যতিৰেকে, ৰুজু কৰা নহ'ব।

অপৰাধৰ সংজ্ঞান। ৬০। কোনো ন্যায়ালয়ে, নিম্নলিখিতসকলৰ দ্বাৰা দিয়া এটা অভিযোগৰ ব্যতিৰেকে, এই অধিনিয়মৰ অধীনত এটা অপৰাধৰ সংজ্ঞান নল'ব—

(ক) ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰ, ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰ, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ, ৰাজ্য চৰকাৰ, জিলা প্ৰাধিকাৰ বা সেই প্ৰাধিকাৰ বা যথাস্থিতি, চৰকাৰৰ দ্বাৰা এইমৰ্মে প্ৰাধিকৃত কোনো আন প্ৰাধিকাৰী বা পদাধিকাৰী, বা

(খ) কোনো ব্যক্তি, যি জনে বিহিত ৰীতিত, অভিকথিত অপৰাধটোৰ ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰ, ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰ, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ, ৰাজ্য চৰকাৰ, জিলা প্ৰাধিকাৰ বা পূৰ্বোক্ত ৰূপে প্ৰাধিকৃত কোনো আন প্ৰাধিকাৰী বা পদাধিকাৰীলৈ অভিযোগ কৰাৰ অভিপ্ৰায় কৰি ত্ৰিশতকৈ কম নোহোৱা দিনত এখন জাননী দিছে।

অধ্যায়-IX
বিবিধ

বিভেদৰ বিৰুদ্ধে নিষেধ। ৬১। যেতিয়া বিপর্যয়ৰ ভুক্তভোগীলৈ ক্ষতিপূৰণ আৰু সাহায্য উপবন্ধিত কৰি থকা হয়, লিংগ, জাতি, সম্প্ৰদায়, কুল বা ধৰ্মৰ আধাৰত কোনো বিভেদ নচলিব।

কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ নিৰ্দেশ জাৰি কৰিবলৈ ক্ষমতা। ৬২। তৎসময় বলৱৎ কোনো আন বিধিত কোনো কথা থকা স্বত্বেও, ভাৰত চৰকাৰৰ মন্ত্ৰালয় আৰু বিভাগ, ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতি বা ৰাজ্য চৰকাৰ, ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰ, ৰাজ্যিক কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতি পৰিনিয়ত নিকায় বা ইয়াৰ পদাধিকাৰী বা যথাস্থিতি, কৰ্মচাৰীক বিপর্যয় ব্যৱস্থাপনত সুচল আৰু সহায়তা কৰিবলৈ, লিখিতভাৱে নিৰ্দেশ জাৰি কৰাটো কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ বাবে বিধিপূৰ্ণ হ'ব আৰু এনে মন্ত্ৰালয় বা বিভাগ বা চৰকাৰ বা প্ৰাধিকাৰ, কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতি, পৰিনিয়ত নিকায়, পদাধিকাৰী বা কৰ্মচাৰীয়ে এনে নিৰ্দেশ পালন কৰিবলৈ বাধ্য হ'ব।

উদ্ধাৰ কাৰ্যৰ বাবে ক্ষমতাক সহজলভ্য কৰা হ'ব। ৬৩। সংঘ বা এখন ৰাজ্যৰ কোনো পদাধিকাৰী বা প্ৰাধিকাৰীয়ে, ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতি, কোনো ৰাজ্যিক কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতি বা জিলা প্ৰাধিকাৰ বা এইমৰ্মে এনে প্ৰাধিকাৰ বা সমিতিৰ দ্বাৰা প্ৰাধিকৃত কোনো ব্যক্তিৰ দ্বাৰা যেতিয়া অনুৰোধ কৰা হয়, তেতিয়া, এনেদৰে অনুৰোধ কৰা সেই সমিতি বা প্ৰাধিকাৰ বা ব্যক্তিক বিপর্যয় প্ৰতিৰোধ বা প্ৰশমন বা উদ্ধাৰ বা সাহায্য সম্পৰ্কত থকা কৃত্যসমূহৰ যিকোনোটো সম্পাদন কৰিবলৈ, এনে পদাধিকাৰী আৰু কৰ্মচাৰীক উপলব্ধ কৰিব।

কেতবোৰ পৰিস্থিতিত। ৬৪। এই অধিনিয়মৰ উপৰন্ধাৱলীৰ সাপেক্ষে, যদিহে ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতি, ৰাজ্যিক কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতি বা যথাস্থিতি জিলা প্ৰাধিকাৰৰ, এইটো প্ৰতীত হয় যে কোনো নিয়মৰ উপৰন্ধাৱলী, বা সংশোধন কৰা বিনিয়ম, অধিসূচনা, নিৰ্দেশাৱলী, অনুদেশ, আদেশ, আঁচনি বা যথাস্থিতি উপ-বিধি বিপর্যয়ৰ প্ৰতিৰোধ বা ইয়াৰ হ্ৰাসকৰণৰ প্ৰয়োজনাত্মে প্ৰণয়ন বা সংশোধিত হ'বলৈ অপেক্ষিত কৰা হয় বা সেই প্ৰয়োজনাত্মে এনে নিয়ম, বিনিয়ম, অধিসূচনা, নিৰ্দেশাৱলী, অনুদেশ, আদেশ, আঁচনি বা যথাস্থিতি, উপ-বিধিৰ সংশোধন অপেক্ষা কৰিব পাৰে আৰু সমুচিত বিভাগ আৰু প্ৰাধিকাৰে অপেক্ষাকৰণবোৰ অনুপালন কৰিবলৈ আৱশ্যকীয় ব্যৱস্থা ল'ব।

উদ্ধাৰ কাৰ্যৰ বাবে উৎস, সা-সুবিধা, যান-বাহন ইত্যাদিৰ অধিগ্ৰহণৰ ক্ষমতা। ৬৫। (১) যদিহে এই মৰ্মে ইয়াৰ দ্বাৰা বিহিত কৰা ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতি, ৰাজ্যিক কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতি বা জিলা প্ৰাধিকাৰ বা কোনো পদাধিকাৰীৰ এইটো প্ৰতীত হয় যে—

বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন অধিনিয়ম, ২০০৫

(ক) কোনো প্ৰাধিকাৰী বা ব্যক্তিক শীঘ্ৰ সাহায্যৰ প্ৰয়োজনৰ্থে কোনো উৎসৰ দৰকাৰ হয়;

(খ) কোনো প্ৰাঙ্গণ উদ্ধাৰ কাৰ্যৰ প্ৰয়োজনৰ্থে দৰকাৰ হোৱাৰ হয় বা দৰকাৰ সম্ভাৱনা থাকে; বা

(গ) কোনো যান-বাহন, বিপর্যয় পীড়িত অঞ্চলৰ পৰা অৱলম্বন পৰিবহন বা প্ৰভাৱিত অঞ্চললৈ পৰিবহন বা উদ্ধাৰ, পুনৰ সংস্থাপন বা পুনৰ নিৰ্মাণৰ সম্বন্ধত পৰিবহণৰ প্ৰয়োজনৰ্থে আৱশ্যক হোৱা বা আৱশ্যক হ'বলৈ সম্ভাৱনা থাকে;

তেন্তে এনে প্ৰাধিকাৰীয়ে লিখিতভাৱে আদেশৰ দ্বাৰা এনে অৱলম্বন বা প্ৰাঙ্গন বা যথাস্থিতি এনে যান-বাহন অধিগ্ৰহণ কৰিব পাৰে আৰু এনে অধিগ্ৰহণৰ সম্পৰ্কত আৱশ্যক বা সমীচীন বুলি ইয়ালৈ প্ৰতীত হোৱাত এনে অতিৰিক্ত আদেশ দিব পাৰে।

(২) যেতিয়াই কোনো অৱলম্বন, প্ৰাঙ্গন বা যান-বাহন উপ-ধাৰা (১)ৰ অধীনত অধিগ্ৰহণ কৰা হয়, এনে অধিগ্ৰহণৰ অৱধি, এনে কালৰ বাহিৰত নহ'ব, যাৰ বাবে এনে অৱলম্বন, প্ৰাঙ্গন বা যান-বাহন, সেই উপ-ধাৰাত উল্লিখিত উদ্দেশ্যসমূহৰ যি কোনোটোৰ বাবে অপেক্ষিত কৰা হয়।

(৩) এই ধাৰাত—

(ক) “সম্পদা”ই মানৱ আৰু ভৌতিক সম্পদা অন্তৰ্ভুক্ত কৰে;

(খ) “সেৱা”ই সা-সুবিধা অন্তৰ্ভুক্ত কৰে;

(গ) “প্ৰাঙ্গণ” মানে কোনো ভূমি, ভৱন বা এটা ভৱনৰ ভাগ আৰু ই পঁজাঘৰ, চালি বা আন নিৰ্মাণ বা ইয়াৰ কোনো ভাগক অন্তৰ্ভুক্ত কৰে;

(ঘ) “যান-বাহন” মানে কোনো যান্ত্ৰিক ক্ষমতাৰ অন্যথাৰ দ্বাৰা চালিত হওঁক বা নহওঁক, পৰিবহণৰ প্ৰয়োজনৰ্থে ব্যৱহৃত বা ব্যৱহৃত হ'বলৈ সমৰ্থৱান কোনো বাহন।

ক্ষতিপূৰণৰ আদায়। ৬৬। (১) যেতিয়া ধাৰা ৬৫ৰ উপ-ধাৰা (১)ত নিৰ্দেশিত কোনো সমিতি, প্ৰাধিকাৰী বা পদাধিকাৰীয়ে, সেই ধাৰাৰ অনুসৰণত কোনো প্ৰাঙ্গণ অধিগ্ৰহণ কৰে, স্বাৰ্থজড়িত এনে ব্যক্তিলৈ ক্ষতিপূৰণ আদায় দিয়া হ'ব, যাৰ পৰিমাণ নিম্নলিখিতসমূহক বিবেচনাত ৰাখি অৱধাৰিত কৰা হ'ব; অৰ্থাৎ—

(i) প্ৰাঙ্গণৰ ক্ষেত্ৰত দেয় ভাড়া বা যদিহে কোনো ভাড়া এনেদৰে দেয় হোৱা নাই, সেই অঞ্চলত সদৃশ প্ৰাঙ্গণৰ বাবে দেয় ভাড়া;

(ii) যদিহে চৌহদৰ অধিগ্ৰহণৰ ফলত স্বাৰ্থজড়িত ব্যক্তিজনক, তেওঁৰ বাসস্থান বা ব্যৱসায়ৰ স্থান পৰিৱৰ্তন কৰিবলৈ বাধ্য কৰা হয়, তেন্তে এনে পৰিৱৰ্তনৰ সুসঙ্গত হোৱা যুক্তিসঙ্গত ব্যয় (যদি কিবা থাকে):

পৰন্তু য'ত এনেদৰে অৱধাৰিত কৰা ক্ষতিপূৰণৰ ধনৰাশিৰ দ্বাৰা ক্ষোভিত হোৱা কোনো স্বাৰ্থজড়িত ব্যক্তিয়ে, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ বা যথাস্থিতি ৰাজ্য চৰকাৰলৈ, ত্ৰিশ দিনৰ ভিতৰত এজন মধ্যস্থক লৈ বিষয়টো নিৰ্দেশিত কৰি এখন আবেদন কৰে, তেন্তে দেয় ক্ষতিপূৰণৰ ধনৰাশি, এনে হ'ব, যেনেদৰে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ বা যথাস্থিতি ৰাজ্য চৰকাৰে এইমৰ্মে নিযুক্ত কৰা এজন মধ্যস্থকে অৱধাৰিত কৰে :

উপৰন্তু য'ত ক্ষতিপূৰণ গ্ৰহণ কৰিবলৈ স্বত্ব থকাৰ বিষয়ে বা ক্ষতিপূৰণৰ ধনৰাশিৰ অভিভাজনৰ বিষয়ে কোনো বিবাদ হয়, এইটো কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ বা যথাস্থিতি ৰাজ্য চৰকাৰৰ দ্বাৰা, অৱধাৰণৰ বাবে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ বা যথাস্থিতি, ৰাজ্য চৰকাৰৰ দ্বাৰা এইমৰ্মে নিযুক্ত কৰা এজন মধ্যস্থকলৈ নিৰ্দেশিত কৰিব আৰু এনে মধ্যস্থকৰ বিনিশ্চয়ৰ অনুসৰণত অৱধাৰিত কৰা হ'ব।

স্পষ্টীকৰণ :- এই উপ-ধাৰাত অভিব্যক্তি “স্বার্থজড়িত ব্যক্তি” মানে এজন ব্যক্তি যিজন অধিগ্রহণৰ অব্যৱহৃত পূৰ্বে ধাৰা ৬৫ৰ অধীনত অধিগৃহীত চৌহদৰ প্রকৃত দখলত আছিল বা য’ত কোনো ব্যক্তি, এনে প্রকৃত দখলত নাছিল, এনে চৌহদৰ মালিক।

(২) যেতিয়াই ধাৰা ৬৫ৰ উপ-ধাৰা (১)ত নিৰ্দেশিত কোনো সমিতি, প্ৰাধিকাৰী বা পদাধিকাৰীয়ে সেই ধাৰাৰ অনুসৰণত কোনো যান-বাহন অধিগ্রহণ কৰে, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ বা যথাস্থিতি, ৰাজ্য চৰকাৰে এনে বাহনৰ ভাড়াৰ বাবে, সেই অঞ্চলত বলৱৎ ভাড়া বা দামৰ আধাৰৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি সেইবিষয়ে হোৱা ক্ষতিপূৰণৰ ধনবাশি মালিকক আদায় দিয়া হ’ব :

পৰন্তু য’ত, এনেদৰে অৱধাৰিত কৰা ক্ষতিপূৰণৰ ধনবাশিৰ দ্বাৰা ক্ষোভিত হোৱা এনে বাহনৰ মালিকে, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ বা যথাস্থিতি ৰাজ্য চৰকাৰলৈ, এটা বিহিত সময়ৰ ভিতৰত, বিষয়টো এজন মধ্যস্থক লৈ নিৰ্দেশিত কৰিবলৈ এখন আবেদন কৰে, দিবলগীয়া ক্ষতিপূৰণৰ ধনবাশি, এনেধৰণৰ হ’ব যেনেদৰে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ বা যথাস্থিতি ৰাজ্য চৰকাৰে এইমৰ্মে নিযুক্ত কৰা এজন মধ্যস্থকে অৱধাৰিত কৰে :

উপৰন্তু য’ত অধিগ্রহণৰ অব্যৱহৃত পূৰ্বে, যান-বাহন বা জলযান, মালিকৰ ব্যতিৰেকে কোনো ব্যক্তিৰ দখলত এটা ভাড়া ক্ৰয়ৰ চুক্তিৰ বলত আছিল, অধিগ্রহণৰ ক্ষেত্ৰত দেয় মুঠ ক্ষতিপূৰণ ৰূপে এই উপ-ধাৰাৰ অধীনত অৱধাৰিত কৰা ধনবাশি, তেওঁলোকৰ সন্মতিত এনে ৰীতিত সেই ব্যক্তি আৰু মালিকৰ মাজত বিভাজিত কৰা হ’ব, আৰু এনে চুক্তিৰ ক্ৰতীত, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ বা যথাস্থিতি, ৰাজ্য চৰকাৰে এইমৰ্মে নিযুক্ত কৰা এজন মধ্যস্থকই এনে ৰীতিত বিনিশ্চয় কৰিব পাৰে।

সতৰ্কবাণী, ইত্যাদি যোগাযোগৰ বাবে মাধ্যমক নিৰ্দেশ দিয়া। ৬৭। ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰ, ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰ বা এখন জিলা প্ৰাধিকাৰে, কোনো ভীতি প্ৰদৰ্শিত বিপর্যয় অৱস্থা বা বিপর্যয়ৰ সম্বন্ধে কোনো সতৰ্কবাণী বা উপদেশবাণী কাৰ্যকৰী কৰিবলৈ সহজলভ্য হোৱা কোনো দৃশ্য বা দৃশ্য-শ্ৰব্য মাধ্যম বা যোগাযোগৰ এনে আন ব্যৱস্থা নিয়ন্ত্ৰণত কোনো প্ৰাধিকাৰী বা ব্যক্তিক, নিৰ্দেশ দিবলৈ চৰকাৰক চূপাৰিছ কৰিব পাৰে আৰু এনেদৰে মনোনীত কৰা উক্ত যোগাযোগৰ ব্যৱস্থা আৰু মাধ্যমে এনে নিৰ্দেশ পালন কৰিব।

আদেশ বা বিনিশ্চয়ৰ অধিপ্রমাণ। ৬৮। ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰী বা ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতি, ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰ বা ৰাজ্যিক কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতি বা জিলা প্ৰাধিকাৰৰ প্ৰত্যেক আদেশ বা ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰৰ এনে পদাধিকাৰী বা ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতি বা ৰাজ্যিক কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতি বা জিলা প্ৰাধিকাৰৰ দ্বাৰা অধিপ্রমাণিত কৰা হ’ব, যেনেদৰে ইয়াৰ দ্বাৰা এইমৰ্মে প্ৰাধিকৃত কৰা হৈছে।

ক্ষমতাৰ আৰোপ। ৬৯। ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতি বা যথাস্থিতি ৰাজ্যিক কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতিয়ে, লিখিতভাৱে সাধাৰণ বা বিশেষ আদেশৰ দ্বাৰা বিনিৰ্দিষ্ট কৰা দৰে এনে চৰ্তাৱলী বা পৰিসীমাৰ সাপেক্ষে, যদি কিবা থাকে, অধ্যক্ষ বা কোনো আন সদস্যলৈ বা কোনো পদাধিকাৰীলৈ ই আৱশ্যক বুলি গণ্য কৰা দৰে, এই অধিনিয়মৰ অধীনত ইয়াৰ এনে ক্ষমতা আৰু কৃত্য আৰোপ কৰিব পাৰে।

বাৰ্ষিক প্ৰতিবেদন। ৭০। (১) ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰে, প্ৰত্যেক বৰ্ষত এবাৰকৈ, বিহিত কৰা দৰে এনে প্ৰপত্ৰত আৰু এনে সময়ত, পূৰ্ববৰ্ষত ইয়াৰ কাৰ্যকলাপৰ এটা প্ৰকৃত আৰু সম্পূৰ্ণ হিচাপ দি এখন বাৰ্ষিক প্ৰতিবেদন প্ৰস্তুত কৰিব আৰু তাৰ প্ৰতিলিপি কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰলৈ প্ৰেৰণ কৰিব আৰু সেই চৰকাৰে, ইয়াৰ গ্ৰহণৰ তাৰিখৰ পৰা এমাহৰ ভিতৰত সংসদৰ উভয় সদনত সেইবোৰ উত্থাপন কৰিবলৈ কাৰিত কৰিব।

(২) ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰে, প্ৰত্যেক বৰ্ষত এবাৰকৈ, বিহিত কৰা দৰে এনে প্ৰপত্ৰত আৰু এনে সময়ত পূৰ্ববৰ্ষত ইয়াৰ কাৰ্যকলাপৰ এটা প্ৰকৃত আৰু সম্পূৰ্ণ হিচাপ দি এখন বাৰ্ষিক প্ৰতিবেদন প্ৰস্তুত কৰিব আৰু তাৰ প্ৰতিলিপি ৰাজ্য চৰকাৰলৈ প্ৰেৰণ কৰিব আৰু সেই চৰকাৰে ৰাজ্যিক বিধান মণ্ডলৰ প্ৰত্যেক সদনত উত্থাপন কৰিবলৈ কাৰিত কৰিব য’ত ই দুটা সদনেৰে গঠিত হয় বা সেই সদনত য’ত এনে বিধানমণ্ডল এখন সদনেৰে গঠিত হয়।

বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন অধিনিয়ম, ২০০৫

- ন্যায়ালয়ৰ অধিকাৰিতাৰ বাধা। ৭১। কোনো ন্যায়ালয়ৰ (উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ বা এখন উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ব্যতিৰেকে) এই অধিনিয়মৰ দ্বাৰা, ইয়াৰ কৃত্যসমূহৰ দ্বাৰা বা সম্পৰ্কে প্ৰদান কৰা কোনো ক্ষমতাৰ অনুসৰণত, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ, ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰ, ৰাজ্য চৰকাৰ, ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰ বা জিলা প্ৰাধিকাৰৰ দ্বাৰা কৰা কাৰ্য্যব্যৱস্থা লোৱা, প্ৰদান কৰা আদেশ, জাৰি কৰা নিৰ্দেশ, অনুদেশ বা নিৰ্দেশাৱলীৰ ক্ষেত্ৰত কোনো বাদ বা কাৰ্য্যবাহী চলাবলৈ, অধিকাৰিতা নাথাকিব।
- অধিনিয়মৰ অধ্যাবোহী প্ৰভাৱ থাকিব। ৭২। এই অধিনিয়মৰ উপবন্ধাৱলীৰ, এই অধিনিয়মৰ ব্যতিৰেকে কোনো আন বিধিৰ বলত প্ৰভাৱী হোৱা তৎসময় বলৱৎ কোনো আন বিধিত বা কোনো অনুদেশত কোনো অসঙ্গত কথা থকা স্বত্বেও, প্ৰভাৱ থাকিব।
- সদ্বিশ্বাসত লোৱা কাৰ্য্য। ৭৩। কোনো বাদ বা অভিযোজন বা আন কাৰ্য্যবাহী, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ বা ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰ বা ৰাজ্য চৰকাৰ বা ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰ বা জিলা প্ৰাধিকাৰ বা স্থানীয় প্ৰাধিকাৰ বা কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ বা ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰ বা ৰাজ্য চৰকাৰ বা ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰ বা জিলা প্ৰাধিকাৰ বা স্থানীয় প্ৰাধিকাৰৰ কোনো পদাধিকাৰী বা কৰ্মচাৰী বা এই অধিনিয়মৰ বা ইয়াৰ অধীনত প্ৰণীত নিয়ম বা বিনিয়মৰ উপবন্ধাৱলীৰ অধীনত এনে প্ৰাধিকাৰ বা চৰকাৰ বা এনে পদাধিকাৰী বা কৰ্মচাৰী বা এনে ব্যক্তিৰ দ্বাৰা সদ্বিশ্বাসত কৰা বা কৰা বুলি অৰ্থ কৰা বা কৰা বুলি অভিপ্ৰেত হোৱা কোনো কাৰ্য্যৰ ক্ষেত্ৰত এনে চৰকাৰ বা প্ৰাধিকাৰৰ হকে কাৰ্য্য কৰা কোনো ব্যক্তিৰ বিৰুদ্ধে নচলিব।
- বিধিক প্ৰক্ৰিয়াৰ পৰা বিমুক্তি। ৭৪। কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ, ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰ, ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যনিৰ্বাহক সমিতি, ৰাজ্য চৰকাৰ, ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰ, ৰাজ্যিক কাৰ্য্যনিৰ্বাহক সমিতি বা জিলা প্ৰাধিকাৰৰ পদাধিকাৰী আৰু কৰ্মচাৰীয়ে তেওঁলোকৰ শাসকীয় সামৰ্থ্যত তেওঁলোকৰ দ্বাৰা যোগাযোগ বা প্ৰসাৰ কৰা কোনো আসন্ন বিপৰ্য্যয়ৰ ক্ষেত্ৰত কোনো সতৰ্কবাণী বা এনে যোগাযোগ বা প্ৰসাৰৰ অনুসৰণত তেওঁলোকৰ দ্বাৰা লোৱা কোনো কাৰ্য্য ব্যৱস্থা বা জাৰি কৰা নিৰ্দেশৰ ক্ষেত্ৰত, বিধিক প্ৰক্ৰিয়াৰ পৰা বিমুক্ত হ'ব।
- কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ নিয়মাৱলী প্ৰণয়নৰ ক্ষমতা। ৭৫। (১) কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে, চৰকাৰী ৰাজপত্ৰত এই অধিনিয়মৰ উদ্দেশ্যবোৰ কাৰ্য্যায়িত কৰাৰ বাবে নিয়ম প্ৰণয়ন কৰিব পাৰে।
- (২) বিশেষতঃ আৰু পূৰ্বগামী ক্ষমতাৰ ব্যাপকতাৰ ওপৰত প্ৰতিকূল প্ৰভাৱ নেপেলোৱাকৈ এনে নিয়মাৱলীয়ে নিম্নলিখিত বিষয়সমূহৰ সকলো বা যি কোনোটোৰ বাবে উপবন্ধ কৰিব পাৰে ঃ—
- (ক) ধাৰা ৩ৰ উপ-ধাৰা (২)ৰ অধীনত ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰৰ গঠন আৰু সদস্যৰ সংখ্যা আৰু উপ-ধাৰা (৪)ৰ অধীনত ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰৰ সদস্যৰ পদাৱধি আৰু সেৱাৰ চৰ্তাৱলী;
- (খ) ধাৰা ৭ৰ উপ-ধাৰা (২)ৰ অধীনত উপদেষ্টা সমিতিৰ সদস্যক দিবলগীয়া ভাত্তা;
- (গ) ধাৰা ৮ৰ উপ-ধাৰা (৩)ৰ অধীনত ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যনিৰ্বাহক সমিতিৰ অধ্যক্ষৰ ক্ষমতা আৰু কৃত্য আৰু ধাৰা ৮ৰ উপ-ধাৰা (৪)ৰ অধীনত ইয়াৰ ক্ষমতাৰ কাৰ্য্যকৰী কৰণত আৰু ইয়াৰ কৃত্যৰ নিৰ্বহনত ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যনিৰ্বাহক সমিতিৰ দ্বাৰা অনুসৰণ কৰিবলগীয়া প্ৰক্ৰিয়া;
- (ঘ) ধাৰা ৯ৰ উপ-ধাৰা (৩)ৰ অধীনত ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যনিৰ্বাহক সমিতিৰ দ্বাৰা গঠিত উপ-সমিতিৰ সৈতে জড়িত ব্যক্তিসমূহক দিবলগীয়া ভাত্তা;
- (ঙ) ধাৰা ৪২ৰ উপ-ধাৰা (২)ৰ অধীনত বিপৰ্য্যয় ব্যৱস্থাপনৰ ৰাষ্ট্ৰীয় সংস্থাৰ সদস্যৰ সংখ্যা, উপ-ধাৰা (৩)ৰ অধীনত সদস্যৰ পদাৱধি আৰু তেওঁলোকৰ মাজৰ পদবিত্তি আৰু এনে পদবিত্তিৰ পূৰণৰ বীতি আৰু উপ-ধাৰা (৪)ৰ অধীনত ৰাষ্ট্ৰীয় বিপৰ্য্যয় ব্যৱস্থাপন সংস্থাৰ শাসকীয় নিকায় গঠনৰ বীতি;

বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন অধিনিয়ম, ২০০৫

(চ) ধাৰা ৪৪ৰ উপ-ধাৰা (২)ৰ অধীনত অনুশাসনিক উপবন্ধক অন্তৰ্ভুক্ত কৰি বাহিনী গঠনৰ
ৰীতি, বাহিনীৰ সদস্যৰ সেৱাৰ চৰ্তাৱলী;

(ছ) ৰীতি যি ৰীতিত ধাৰা ৬০ৰ খণ্ড (খ)ৰ অধীনত ৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰাধিকাৰ, ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰ,
কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ, ৰাজ্য চৰকাৰ বা আন প্ৰাধিকাৰী বা পদাধিকাৰীলৈ এটা অপৰাধৰ আৰু এটা
অভিযোগ দিবলৈ সূচনা দিয়া হয়;

(জ) প্ৰপত্ৰ যিটোত আৰু সময় যি সময়ত ধাৰা ৭০ৰ অধীনত বাৰ্ষিক প্ৰতিবেদন প্ৰস্তুত কৰা
হ'ব;

(ঞ) অন্য কোনো বিষয় যিটো বিহিত হ'ব বা হ'ব পাৰে বা যিটোৰ ক্ষেত্ৰত নিয়মাৱলীৰ দ্বাৰা
উপবন্ধ প্ৰণয়ন কৰিব পাৰি।

বিনিয়ম প্ৰণয়নৰ
ক্ষমতা।

৭৬। (১) ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন সংস্থাই কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ পূৰ্ব অনুমোদনসহ, চৰকাৰী ৰাজপত্ৰত
অধিসূচনাৰ দ্বাৰা এই অধিনিয়মৰ উদ্দেশ্যবোৰ কাৰ্যকৰী কৰিবলৈ এই অধিনিয়ম আৰু ইয়াৰ
অধীনত প্ৰণীত নিয়মাৱলীৰ সুসঙ্গত বিনিয়ম প্ৰণয়ন কৰিব পাৰে।

(২) বিশেষতঃ আৰু পূৰ্বগামী ক্ষমতাৰ ব্যাপকতাৰ ওপৰত প্ৰতিকূল প্ৰভাৱ নেপেলোৱাকৈ,
এনে বিনিয়মে নিম্নলিখিত বিষয়সমূহৰ সকলো বা যিকোনোটোৰ বাবে উপবন্ধ কৰিব
পাৰে, অৰ্থাৎ :-

(ক) শাসকীয় নিকাৰৰ দ্বাৰা কাৰ্যকৰী আৰু নিৰ্বহন কৰিবলগীয়া ক্ষমতা আৰু কৃত্য;

(খ) ক্ষমতাৰ কাৰ্যকৰীকৰণ আৰু ইয়াৰ কৃত্যৰ নিৰ্বহনত শাসকীয় নিকাৰৰ দ্বাৰা অনুসৰণ
কৰিবলগীয়া প্ৰক্ৰিয়া;

(গ) কোনো আন বিষয় যিটোৰ বাবে এই অধিনিয়মৰ অধীনত বিনিয়মাৱলীৰ দ্বাৰা প্ৰণয়ন
কৰিব পাৰি।

সংসদত উত্থাপন
কৰিবলগীয়া নিয়ম
বা বিনিয়ম।

৭৭। এই অধিনিয়মৰ অধীনত কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ দ্বাৰা প্ৰণীত প্ৰত্যেক নিয়ম আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় বিপর্যয়
ব্যৱস্থাপন সংস্থাৰ দ্বাৰা প্ৰণীত প্ৰত্যেক বিনিয়ম, প্ৰণয়ন কৰাৰ পিছত যথাশীঘ্ৰে সংসদত উত্থাপন
কৰা হ'ব যেতিয়াই মুঠ ত্ৰিশ দিনৰ কালৰ বাবে অধিবেশন চলি থাকে, যিটো এখন বা দুখন বা
ততোধিক পৰৱৰ্তী অধিবেশনত ভুক্ত কৰা হয় আৰু পৰৱৰ্তী বা ত্ৰমাগত অধিবেশনসমূহৰ
অৱসানৰ পূৰ্বে উভয় সদনে নিয়মত বা বিনিয়মত কোনো সালসলনি কৰিবাল সন্মত হয় বা
উভয় সদনে সন্মত হয় যে নিয়ম বা বিনিয়ম প্ৰণয়ন কৰিব নালাগে, তাৰ পিছত নিয়ম বা বিনিয়মৰ
এনে সালসলনি ৰূপত প্ৰভাৱী হ'ব বা যথাস্থিতি, প্ৰভাৱহীন হ'ব, সেয়ে হ'লেও এনে সালসলনি
বা ৰদকৰণে সেই নিয়ম বা বিনিয়মৰ অধীনত পূৰ্বেকৃত কোনো কাৰ্য্যৰ বৈধতাৰ ওপৰত প্ৰতিকূল
প্ৰভাৱ নেপেলোৱাকৈ হ'ব।

ৰাজ্য চৰকাৰৰ নিয়ম
প্ৰণয়নৰ ক্ষমতা।

৭৮। (১) ৰাজ্য চৰকাৰে, চৰকাৰী ৰাজপত্ৰত অধিসূচনাৰ দ্বাৰা এই অধিনিয়মৰ উপবন্ধাৱলী কাৰ্য্যাধিত
কৰিবলৈ নিয়ম প্ৰণয়ন কৰিব পাৰে।

(২) বিশেষতঃ আৰু পূৰ্বগামী ক্ষমতাৰ ব্যাপকতাৰ ওপৰত প্ৰতিকূল প্ৰভাৱ নেপেলোৱাকৈ, এনে নিয়মে
নিম্নলিখিত বিষয়সমূহৰ সকলো বা যি কোনোটোৰ বাবে উপবন্ধ কৰিব পাৰে, অৰ্থাৎ :-

(ক) ধাৰা ১৪ৰ উপ-ধাৰা (২)ৰ অধীনত ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰৰ গঠন আৰু সদস্যৰ সংখ্যা আৰু
উপ-ধাৰা (৫)ৰ অধীনত ৰাজ্যিক প্ৰাধিকাৰৰ সদস্যৰ পদাৱধি আৰু সেৱাৰ চৰ্তাৱলী;

(খ) ধাৰা ১৭ৰ উপ-ধাৰা (২)ৰ অধীনত উপদেষ্টা সমিতিৰ সদস্যক দিবলগীয়া ভাত্তা;

বিপর্যয় ব্যৱস্থাপন অধিনিয়ম, ২০০৫

- (গ) ধাৰা ২০ৰ উপ-ধাৰা (৩)ৰ অধীনত ৰাজ্যিক কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতিৰ অধ্যক্ষৰ ক্ষমতা আৰু কৃত্য আৰু উপ-ধাৰা (৪)ৰ অধীনত ইয়াৰ ক্ষমতাৰ কাৰ্যকৰীকৰণত আৰু ইয়াৰ কৃত্যৰ নিৰ্বহনত ৰাজ্যিক কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতিৰ দ্বাৰা অনুসৰণ কৰিবলগীয়া প্ৰক্ৰিয়া;
- (ঘ) ধাৰা ২১ৰ উপ-ধাৰা (৩)ৰ অধীনত ৰাজ্যিক কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতিৰ দ্বাৰা গঠিত উপ-সমিতিৰ সৈতে জড়িত হোৱা ব্যক্তিক দিবলগীয়া ভাণ্ডা;
- (ঙ) ধাৰা ২৫ৰ উপ-ধাৰা (২)ৰ অধীনত জিলা প্ৰাধিকাৰৰ গঠন আৰু সদস্য সংখ্যা আৰু উপ-ধাৰা (৩)ৰ অধীনত জিলা প্ৰাধিকাৰৰ মুখ্য কাৰ্যনিৰ্বাহক পদাধিকাৰীৰ দ্বাৰা কাৰ্যকৰী আৰু নিৰ্বহন কৰিবলগীয়া ক্ষমতা আৰু কৃত্য;
- (চ) ধাৰা ২৮ৰ উপ-ধাৰা (৩)ৰ অধীনত এজন বিশেষজ্ঞৰূপে জিলা প্ৰাধিকাৰৰ দ্বাৰা গঠিত কোনো সমিতিৰ সৈতে জড়িত থকা ব্যক্তিক দিবলগীয়া ভাণ্ডা;
- (ছ) অন্য কোনো বিষয় যিটো বিহিত কৰা হ'ব বা হ'ব পাৰে বা যিটোৰ ক্ষেত্ৰত, নিয়মাৱলীৰ দ্বাৰা উপবন্ধ প্ৰণয়ন কৰা হ'ব।
- (৩) এই অধিনিয়মৰ অধীনত ৰাজ্য চৰকাৰৰ দ্বাৰা প্ৰণীত প্ৰত্যেক নিয়ম, ইয়াক প্ৰণয়ন কৰাৰ পিছত যথা শীঘ্ৰে, ৰাজ্যিক বিধানমণ্ডলৰ প্ৰত্যেক সদনত উত্থাপিত কৰা হ'ব, য'ত ই দুখন সদনেৰে গঠিত হয় বা য'ত এনে বিধানমণ্ডল, সেই সদনত এখন সদনেৰে গঠিত হয়।

জটিলতা
দূৰীকৰণৰ ক্ষমতা।

- ৭৯। (১) যদিহে এই অধিনিয়মৰ উপৰক্ষাৱলী প্ৰভাৱী কৰাত কোনো জটিলতাৰ সৃষ্টি হয়, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ বা যথাস্থিতি ৰাজ্য চৰকাৰে, চৰকাৰী ৰাজপত্ৰত অধিসূচনাৰ দ্বাৰা জটিলতা দূৰীকৰণৰ বাবে, ইয়াৰ আৱশ্যক বা সমীচীন বুলি প্ৰতীত হোৱাত, এই অধিনিয়মৰ উপবন্ধৰ অসঙ্গত নোহোৱাকৈ আদেশ দিব পাৰেঃ

পৰন্তু এই অধিনিয়মৰ প্ৰাৰম্ভণৰ পৰা দুবছৰৰ অৱসানৰ পিছত কোনো এনে আদেশ কৰা নহ'ব।

- (২) এই ধাৰাৰ অধীনত প্ৰণীত প্ৰত্যেক আদেশ ইয়াক প্ৰণয়ন কৰাৰ পিছত যথা শীঘ্ৰে সংসদৰ প্ৰত্যেক সদন বা যথাস্থিতি বিধানমণ্ডলত উত্থাপিত কৰা হ'ব।

সচিব

ভাৰত চৰকাৰ

Secretary to the Government of India.